

Bài 1: Giới thiệu kinh tế học vi mô dành cho chính sách công

Kinh tế học vi mô
dành cho chính sách công

Học kỳ Thu 2017

Giảng viên: Huỳnh Thế Du

Một số câu hỏi thảo luận

- ✓ Ai là người quan trọng nhất trên hành tinh này?
- ✓ Con người sống vì gì?
- ✓ Mục tiêu của mỗi người khi đi làm là gì?
- ✓ Bản chất của con người?

Tháp nhu cầu Maslow

Nguồn: Google Image

Kinh tế học là gì?

- ◆ Kinh tế học là một ngành khoa học xã hội nghiên cứu về hành vi con người.
- ◆ Kinh tế học nghiên cứu sự lựa chọn của các cá nhân, tổ chức và xã hội trong việc phân bổ các nguồn lực khan hiếm cho các mục đích sử dụng có tính tranh giành, nhằm tối ưu hóa lợi ích của mình.

Ba trường phái kinh tế

1. Kinh tế xã hội chủ nghĩa – mình vì mọi người
2. Kinh tế thị trường – con người là vì mình
 - ✓ Kinh tế học dòng chính (tân cổ điển) – duy lý
 - ✓ Kinh tế học hành vi – không luôn duy lý mà nhiều trường hợp là phi lý trí có thể đoán định

Bàn tay vô hình (Invisible Hand)

- ◆ Bàn tay vô hình = Lợi ích cá nhân + cạnh tranh
- ◆ Adam Smith:

- ✓ “Chúng ta có được bữa ăn ngon chẳng phải vì sự trối ẫn (lòng tốt) của anh hàng thịt, người nấu rượu hay gã làm bánh, mà nhờ họ quan tâm đến lợi ích của chính họ.”
- ✓ “Khi hướng lĩnh vực đó theo cách tạo ra những sản phẩm có giá trị lớn nhất, anh ta chỉ có ý định thu lợi cho mình, và trong trường hợp này cũng như nhiều trường hợp khác, anh ta đang được dẫn dắt bởi bàn tay vô hình hướng đến một mục tiêu vốn không nằm trong dự định của anh ta.”

Các loại thất bại thị trường

- ◆ Quyền lực thị trường
- ◆ Ngoại tác
- ◆ Hàng hóa công
- ◆ Bất cân xứng thông tin
- ◆ Hành vi không hợp lý

Vai trò của nhà nước nên như thế nào?

	Giải quyết thất bại thị trường			Cải thiện công bằng
Chức năng tối thiểu	<p><i>Cung cấp hàng hóa công thuần túy</i></p> <p>Quốc phòng</p> <p>Luật pháp và trật tự</p> <p>Quyền sở hữu tài sản</p> <p>Quản lý kinh tế vĩ mô</p> <p>Y tế công cộng</p>			<p><i>Bảo vệ người nghèo</i></p> <p>Các chương trình chống nghèo</p> <p>Cứu nguy khi có thảm họa</p>
Chức năng trung gian	<p><i>Xử lý các ngoại tác</i></p> <p>Giáo dục cơ bản</p> <p>Bảo vệ môi trường</p>	<p><i>Điều tiết độc quyền</i></p> <p>Điều tiết các tiện ích thiết yếu [như điện nước]</p> <p>Chính sách chống độc quyền</p>	<p><i>Xử lý thông tin không hoàn hảo</i></p> <p>Bảo hiểm (y tế, nhân thọ, hưu trí)</p> <p>Điều tiết tài chính</p> <p>Bảo vệ người lao động</p>	<p><i>Cung cấp dịch vụ BHXH</i></p> <p>Tái phân bổ lương hưu</p> <p>Trợ cấp gia đình</p> <p>Bảo hiểm thất nghiệp</p>
Chức năng tích cực	<p><i>Phối hợp hoạt động tư nhân</i></p> <p>Nuôi dưỡng các thị trường</p> <p>Các sáng kiến về cụm</p>			<p><i>Phân phối lại</i></p> <p>Phân phối lại tài sản</p>

Câu chuyện tôm hùm

Phương pháp nghiên cứu kinh tế

- ◆ Xây dựng lý thuyết/mô hình để giải thích và/hay đưa ra dự đoán về hành vi của tác nhân kinh tế.
- ◆ Kiểm định dự đoán về hành vi của tác nhân kinh tế này bằng số liệu thực tế với sự hỗ trợ của các kỹ thuật thống kê và kinh tế lượng.

Lý thuyết và mô hình kinh tế

- ◆ Lý thuyết được sử dụng để giải thích hiện tượng quan sát được trên thực tế và/hoặc dự báo về những sự kiện sẽ xảy ra.
- ◆ Lý thuyết kinh tế được xây dựng trên cơ sở các giả định ban đầu, các quy luật kinh tế và các thao tác logic.
- ◆ Mô hình kinh tế là hình thức biểu hiện đơn giản hóa thực tiễn dựa trên một hay nhiều lý thuyết kinh tế dưới dạng ngôn ngữ có tính cấu trúc.

Kinh tế học vi mô và kinh tế học vĩ mô

- ◆ Kinh tế học vi mô nghiên cứu hành vi của các tác nhân kinh tế đơn lẻ: người tiêu dùng, doanh nghiệp và người lao động, cũng như thị trường mà những tác nhân này tham gia.
- ◆ Kinh tế học vĩ mô nghiên cứu toàn bộ nền kinh tế và các biến số kinh tế tổng thể như tăng trưởng tổng sản lượng, lãi suất, thất nghiệp, lạm phát.
- ◆ Cây và rừng

Kinh tế học thực chứng và chuẩn tắc

- ◆ Kinh tế học thực chứng trả lời câu hỏi về mô tả, lý giải, và dự báo các vấn đề kinh tế đã, đang, và sẽ xảy ra trên thực tế - vốn là kết quả của sự lựa chọn và tương tác của các tác nhân kinh tế.
- ◆ Kinh tế học chuẩn tắc trả lời câu hỏi phải như thế nào/phải đạt được cái gì bằng cách cân nhắc các giá trị đạo đức, xã hội, văn hóa.
- ◆ Hoạch định chính sách công có thể đòi hỏi các việc phân tích vấn đề về mặt thực chứng lẫn chuẩn tắc.
- ◆ Mặc dù kinh tế học vi mô thường không trả lời được câu hỏi chính sách nào là tốt nhất căn cứ theo giá trị chuẩn tắc, nhưng việc phân tích thực chứng vẫn làm sáng tỏ vấn đề và xác định rõ các lựa chọn/đánh đổi.

Chính sách công là gì?

- ◆ **Chính sách công** là hành động (hay không hành động) của nhà nước đối với các vấn đề của quốc gia hay vùng lãnh thổ
- ◆ **Vấn đề chính sách công** xuất hiện khi xã hội không chấp nhận hiện trạng bất cập nào đó, và do vậy cần sự can thiệp (hay từ bỏ can thiệp) của nhà nước.
 - ✓ Thực trạng bất cập?
 - ✓ Cơ sở cho sự can thiệp của nhà nước?
 - ✓ Khả năng thành công nếu can thiệp?

Phân tích chính sách công là gì?

- ◆ *Phân tích chính sách* là một quy trình điều tra mang tính đa ngành được thiết kế nhằm đánh giá một cách phê phán, và truyền đạt thông tin giúp cho việc hiểu và cải thiện chính sách trong một bối cảnh nhất định.
 - ✓ Định hướng theo vấn đề chính sách thực tiễn
 - ✓ Đa ngành để thích hợp với bản chất phức hợp của vấn đề
 - ✓ Thực chứng và/hoặc chuẩn tắc
 - ✓ Được đặt trong một bối cảnh nhất định

Kinh tế học vi mô dành cho chính sách công

- ◆ Dùng các lý thuyết kinh tế học vi mô để làm khung phân tích chính sách công.
- ◆ Làm thế nào để tối ưu hóa các quyết định, đạt được các mục tiêu đã đề ra trong điều kiện khan hiếm các nguồn lực về thông tin, con người, và tài chính và ràng buộc về thể chế.

Cấu trúc môn học

- ✓ Phần 1 – Nhập môn
- ✓ Phần 2 – Sự vận hành của thị trường
- ✓ Phần 3 – Lý thuyết về người tiêu dùng
- ✓ Phần 4 – Lý thuyết về nhà sản xuất
- ✓ Phần 5 – Thị trường các nhân tố sản xuất
- ✓ Phần 6 – Thị trường cạnh tranh, hiệu quả và công bằng
- ✓ Phần 7 – Giới thiệu về thất bại thị trường và vai trò của nhà nước

Đánh giá môn học

- ✓ Tham gia trên lớp : 5%
- ✓ Bài viết ứng dụng : 10%
- ✓ Nghiên cứu tình huống : 10%
- ✓ Bài tập : 15%
- ✓ Thi giữa kỳ : 30%
- ✓ Thi cuối kỳ : 30%

Giờ văn phòng

	Thứ 2	Thứ 3	Thứ 4	Thứ 5	Thứ 6
Huỳnh Thế Du	16:30–17:30		16:30–17:30		16:30–17:30
Đặng Văn Thanh		17:00–18:30		17:00–18:30	
Phan Lê Ái Nhân		17:30–19:00		18:00–19:30	

Học viên cũng có thể đăng ký gặp giảng viên vào các thời gian khác thuận tiện cho mình và giảng viên có thể sắp xếp thời gian.

Xin trân trọng cảm ơn!

BOT CAI LẬY

